

O p o n e n t s k ý p o s u d o k

dizertačnej práce Ing.Lenky Kristíny Krouzovej vypracovanej na tému: „Hodnotenie ekonomickej efektívnosti vybraného odboru spracovateľského priemyslu – výroba mliečnych výrobkov“.

Oponovaná dizertačná práca Ing.Lenky Kristíny Krouzovej spracováva veľmi aktuálnu problematiku. Mlieko má nezastupiteľnú úlohu vo výžive, je však surovinou nielen v potravinárskom priemysle, ale i v spracovateľskom priemysle. Mliekárenstvo je tvorené celým mliečnym reťazcom od prvovýroby cez spracovanie až po predaj finálnemu spotrebiteľovi.

Úlohu konkrétneho odvetvia je možné posudzovať podľa účelu hodnotenie z viacerých hľadísk. Za najdôležitejšie možno považovať hľadiská ekonomické, sociálne a enviromentálne. Pri hodnotení úlohy a význam jednotlivých odvetví z rôznych hľadísk môžeme prísť ku kontroverzným záverom.

Z hľadiska významu dizertačnej práce oceňujem snahu autorky na príklade posúdenia odvetvia výroby mlieka a mliečnych výrobkov vytvoriť model obdobných odvetvových analýz založených na vybraných indikátoroch v rámci hodnotenia ekonomickej efektívnosti.

Hlavný cieľ je štrukturovaný do dvoch čiastkových cieľov.

K dosiahnutiu vytýčených cieľov autorka zvolila vhodný metodický postup a použila adekvátne metódy vedeckého skúmania.

Pri hodnotení postavenia odvetvia v prípade potravinárskych odvetví bola hlavným zdrojom pre zistenie údajov pre vyčíslenie jednotlivých ekonomických kategórií Štrukturálna štatistika podnikov. Vzhľadom na dostupnosť a porovnateľnosť údajov autorka racionálne využila predovšetkým situačné správy potravinárskeho priemyslu vydávané MPOČR a správy o stave poľnohospodárstva predkladané MZEČR. Tieto zdroje sú zrejme najobjektívnejšie dostupné zdroje, netvorí však vo všetkých prípadoch ucelené časové rady. Poskytujú však možnosť pomerne objektívne hodnotiť stav a vývoj jednotlivých odvetví spracovateľského priemyslu poľnohospodárskych komodít.

Vzhľadom k značne turbulentným zmenám vo vonkajšom prostredí sú však údaje končiacie rokom 2015 menej aktuálne.

Pri stanovení cieľov a príprave metodiky autorka zoštudovala a spracovala veľké množstvo literárnych zdrojov tak od domácich ako i zahraničných autorov. Rozsah, spôsob spracovania a závery do diskusie po jednotlivých problémoch potvrdzuje, že autorka sa danej problematike venuje dlhodobo a jej spracovaním obohatila ekonomickú teóriu o komplexný prehľad jednej jej časti. Prínosom je najmä konfrontácia komoditných vertikál v rôznych štátoch sveta, ktoré odhadujú prednosti a nedostatky rôznych komoditných vertikál.

Analytická časť práce je rozdelená na tri podkapitoly. Prvá podkapitola je venovaná návrhu komoditnej vertikály. Čistý hodnotový reťazec – komodity mlieka a mliečne výrobky je navrhnutý v súlade s cieľom práce tak, aby mohol slúžiť ako modelový pre obdobné odvetvové

analýzy iných komodít. Takýto prístup je vhodný pre komparáciu komoditných vertikál, nezachytáva však ich zvláštnosti.

V druhej podkapitole sa autorka zaoberá postavením odvetvia mlieka a mliečnych výrobkov v rámci potravinárstva v prostredí súčasného agrobiznisu. Jej analýza je veľmi podrobná a možno konštatovať, že na základe vykonanej analýzy dospela k racionálnym záverom. Z hľadiska modelového prístupu je možno hodnotiť výsledky kladne. Za nedostatok z hľadiska využitia výsledkov pre prax je nedostatkom, že časová rada vstupných údajov končí rokom 2015. V tretej podkapitole sa autorka zaoberá efektívnosťou v odvetví mlieka a mliečnych výrobkov. Dosiiahnuté hodnoty sledovaných ukazovateľov potvrdili, že mlieko a mliečne výrobky patria k dôležitým odvetviam potravinárskeho priemyslu. Veľmi významný je najmä podiel na objeme tržieb za predaj vlastných výrobkov a služieb a to v rozsahu 16,5 až 21,6 %.

Za významné považujem zistenia, že cena spracovateľov mlieka trvanlivého polotučného (kartón) sa menila v hodnotenom období zhodne ako cena suroviny a neboli tu zistené zreteľné odchýlky. Za veľmi racionálny považujem návrh autorky, že postavenie prvovýrobcov by mohlo zlepšiť založenie 2 – 3 silných odbytových organizácií, prípadne vybudovanie vlastnej družstevnej mliekárne, čím by došlo k prepojeniu producentov s potravinármi. Určitým riešením je tiež využitie krátkych reťazcov, ale významný podiel na trhu zrejme nedosiahnu.

Autorka svojou prácou dokázala schopnosť samostatne vedecky pracovať a riešiť závažné problémy ekonomickej teórie i praxe. Práca splnila vytýčené ciele za použitia vhodných metód vedeckého skúmania. Formálnym nedostatkom práce je jej nadmerný rozsah. Napriek tomu, že prácu hodnotím ako celok kladne mám na autorku niekoľko otázok na ktoré by mohla odpovedať v priebehu obhajoby:

- Prečo sa autorka práce pri hodnotení rentability tržieb rozhodla použiť hospodárskych výsledkov pred zdanením ?
- Ako by sa zmenilo hodnotenie odvetvia pri započítaní výsledkov za roky 2016 a 2017 ?
- Aký je potenciál „krátkych reťazcov“ s ohľadom na veľkostnú štruktúru prvovýrobcov mlieka v Čechách ?
- Je mlieko luxusný tovar alebo základná potravina ?

Z á v e r

Dizertačná práca Ing.Lenky Kritýny Krouzovej spĺňa náročné kritériá kladené na tento druh prác. Po úspešnom priebehu obhajoby navrhujem udeliť jej titul PhD.

V Nitre 19.7.2018

prof. Ing. František Kuzma, PhD.
Katedra ekonomiky FEM SPU v Nitre